

F. t. l. vedr. fuldbyrdelse af straf m.v.

gelses- og overførselsbekendtgørelsen) og vejledning nr. 69 af 5. juli 2002 om anbringelse og overførsel af personer, som skal udstå fængselsstraf eller forvaring (anbringelses- og overførselsvejledningen), hvori der nærmere er redegjort for reglerne om anbringelse og overførsel af dømte.

3.1.2. *Indsattes rettigheder og pligter under opholdet i afsoningsinstitutionen*

3.1.2.1. Af straffuldbyrdelsesloven fremgår, dels på hvilken måde straffuldbyrdelsen indvirker på de almindelige rettigheder, som gælder for borgerne, dels hvilke øvrige rettigheder og pligter som gælder i kriminalforsorgens institutioner.

Begrænsninger i de almindelige borgerlige rettigheder sker oftest med henvisning til ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Kriminalforsorgens *sikkerhedsmæssige virksomhed* består i »at fastholde frihedsberøvelsen ved at forebygge og forhindre, at de indsatte undviger og at forebygge kriminalitet ved at modvirke, at indsatte begår kriminalitet under afsoningen, f.eks. i form af trusler eller vold mod personale eller medindsatte, fængselsoptøjer, handel med og indsmugling af narkotika og lignende i forbindelse med besøg og udgang«, jf. side 106 i bind I, betænkning nr. 1181/1989 om en lov om fuldbyrdelse af straf.

Med *ordensmæssige* hensyn forstås »foranstaltninger mod brand, tingsødelæggelse, støj, sundhedsfarlige forhold, arbejdsskader og lignende miljøfarlige forhold samt foranstaltninger til opretholdelse af et fysisk og psykisk godt miljø og trivsel i vid forstand såvel mellem de indsatte indbyrdes som i forholdet til personalet«, jf. side 106 i bind I, betænkning nr. 1181/1989 om en lov om fuldbyrdelse af straf.

Straffuldbyrdelseslovens § 33 indeholder de nærmere regler om adgangen til fællesskab under afsoningen, herunder en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte administrative regler om den praktiske gennemførelse af fællesskabet, dvs. adgangen til at låse de indsatte inde i arbejdstiden, i fritiden og om natten. § 33 regulerer derimod ikke spørgsmålet om institutionens adgang til at udelukke den indsatte fra fællesskab med andre indsatte, idet regler herom er fastsat i straffuldbyrdelseslovens §§ 63 og 64, jf. nærmere pkt. 3.1.3. nedenfor.

Af straffuldbyrdelseslovens § 33, stk. 1, fremgår det, at en indsat så vidt muligt skal have adgang til fællesskab med andre indsatte. I bestemmelsen, som vedrører fællesskab i arbejdstid og fritid, er der ikke fastsat generelle krav til det nærmere omfang af fællesskabet, som i praksis kan variere fra institution til institution. Med udtrykket »så vidt muligt« sigtes iføl-

ge forarbejderne til bestemmelsen til, at der ved fuldbyrdelse af straf i arresthus på grund af de fysiske forhold er begrænsede muligheder for at tilbyde fællesskab. I arresthusene er udgangspunktet således, at i det omfang, der er bygningsmæssige muligheder herfor, skal der for eksempel indrettes fællesskabsrum m.v., hvor indsatte kan have fællesskab. Dette gælder, uanset hvilket klientel, der er indsat i arresthuset.

Hvis den indsatte selv fremsætter ønske herom, og forholdene tillader det, fuldbyrdes fængselsstraf uden eller med begrænset fællesskab, jf. § 33, stk. 2. Endvidere fuldbyrdes fængselsstraf uden fællesskab med indsatte af modsat køn, bortset fra fællesskab i arbejdstiden, hvis den indsatte selv fremsætter ønske herom, og forholdene tillader det, jf. § 33, stk. 3.

Endelig følger det af § 33, stk. 4, at fængselsstraf i øvrigt kun kan fuldbyrdes uden fællesskab efter reglerne i §§ 63 og 64.

Efter § 33, stk. 5, fastsætter justitsministeren regler om gennemførelse af fællesskab efter stk. 1, herunder om adgangen til at låse de indsatte inde, og om de indsattes adgang til at kunne aflåse eget opholdsrum. De hensyn der ligger bag bestemmelsen i § 33, stk. 5, er efter forarbejderne til bestemmelsen ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn.

Retten til fællesskab i § 33 er ikke ubetinget. Bestemmelsen medfører således ikke, at de indsatte selv kan vælge, hvem de vil være sammen med, ligesom bestemmelsen ikke giver ret til at være sammen med alle andre indsatte i institutionen. Den stadig højere grad af sektionering af fængslerne vil i sig selv medføre færre muligheder for fællesskab på tværs af afdelingerne og vil også indebære mindre afdelinger med ganske få pladser.

Af bemærkninger til § 33, stk. 5, jf. forslag til lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (L 145) fremsat den 8. december 1999 (Folketingsåret 1999-2000) fremgår det, at det forudsættes, at institutionerne som hidtil kan træffe afgørelse om, på hvilken af institutionernes forskellige afdelinger de enkelte indsatte skal placeres. Videre anføres det, at dette også gælder placering på særlige afdelinger for bestemte kategorier af indsatte, f.eks. stofmisbrugere, indsatte med tilknytning til visse organiserede grupper, herunder rockergrupper, eller indsatte med særligt lange eller særligt korte straffe.

Justitsministeren har bl.a. i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 33, stk. 5, udstedt bekendtgørelse nr. 573 af 5. juli 2002 om indsattes adgang til fællesskab m.v. med andre indsatte i kriminalforsorgens institutioner (fællesskabsbekendtgørelsen) og vejledning nr. 72 af 5. juli 2002 om indsattes adgang til fæl-